

YAPI MALZEMELERİ VE ZEMİN LABORATUVARLARI UYGULAMA YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 –(1) Bu Yönetmeliğin amacı, 29/6/2001 tarihli 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun gereğince kamu veya özel kuruluşların bünyesinde kurulmuş laboratuvarlara Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından izin belgesi verilmesi için sağlaması gereken genel şartlar, laboratuvarlarda görev alacak denetçi mühendisler ve diğer görevlilerde aranacak nitelikler, laboratuvarların denetim hizmetinin yürütülmesi, laboratuvarlardan alınacak teminatın türü, tutarı, iadesi ile irat kaydedilmesine, idari yaptırımlara ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 –(1) Bu Yönetmelik, bir ilde faaliyet gösterebilecek yapı malzemesi ve/veya zemin deneyleri yapan laboratuvar sayısını, bunların kuruluş safhasında sahip olması gereken asgari nitelikleri, laboratuvarlarda görev alacak personelde aranacak nitelik, tecrübe ve bunların istihdam şartlarını, laboratuvarların görevleri ile çalışma usul ve esaslarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3 –(1) Bu Yönetmelik, 29/6/2001 tarihli ve 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanununun 8 inci ve 12 nci maddeleri ile 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 97 nci maddesinin birinci fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Ara denetim: Laboratuvarın ilk veya vize veya daha önce yapılan değerlendirmedeki şartları devam ettirip ettirmediğini incelemek amacıyla her yıl üç defa olmak üzere yaptırılan denetimi,
  - b) Askıya alma: Bakanlıkça verilen belgenin veya belge kapsamının geçerliğinin belirli bir süre için hükümsüz kılınması,
  - c) Bakanlık: Çevre ve Şehircilik Bakanlığını,
  - ç) Değerlendirmeci: Deney laboratuvarlarının değerlendirmesi ile ilgili fonksiyonların tamamını veya bir kısmını yapan teknik elemanı,
  - d) Değerlendirme heyeti: Bakanlık merkez teşkilatı veya il müdürlüğü tarafından görevlendirilen, ilgili standart ve deneyler konusunda tecrübeli en az iki değerlendirmeciden teşkil edilen heyeti,
  - e) Deney: Verilen bir numune, ürün, proses veya hizmetin belirlenmiş bir prosedüre göre bir veya birden fazla karakteristiğinin tayin edilmesi amacıyla yapılan teknik çalışmayı,
  - f) Deney metodu: Deneyin yapılması için belirlenmiş teknik prosedürü,
  - g) Deney raporu: Deneyle ilgili deney sonuçlarını ve diğer bilgileri gösteren dokümanı,
  - ğ) Deney yapan eleman: Denetçi mühendisin sevk ve idaresi altında laboratuvarın kapsamındaki deneylere ilişkin görev yapan; inşaat mühendisi veya jeoloji mühendisi veya jeofizik mühendisi veya yapı öğretmeni veya inşaat teknikeri veya geoteknik teknikeri veya inşaat teknolojileri teknikeri veya hazır beton teknikeri veya yapı teknikeri veya yapı denetim teknikeri veya yapı teknisyenini,
  - h) İl müdürlüğü: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünü,
  - ı) İl Yapı Denetim Komisyonu: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünün teklifi üzerine, biri başkan olmak üzere Merkez Yapı Denetim Komisyonunca görevlendirilecek toplam beş üyeden oluşan komisyonu,
  - i) Kalite yöneticisi: Laboratuvarın kalite yönetim sisteminden sorumlu TS EN ISO/IEC 17025 standart eğitimi almış kişiyi,
  - j) Kanun: 4708 sayılı Kanunu,
  - k) Kapsam genişletme/daraltma: Belgeli laboratuvarın mevcut kapsam listesine deney ekleme veya çıkarma talebi sonucunda Bakanlıkça yeni kapsam listesi düzenlenmesini,
  - l) Kısmi değerlendirme: Bakanlıkça izin belgesi verilmiş laboratuvarla meydana gelen herhangi bir değişikliğin laboratuvarın deney yapma kabiliyetini nasıl etkilediğini belirlemek üzere değerlendirme heyetinin yaptığı incelemeyi,
  - m) Laboratuvar: Kamu, gerçek veya özel hukuk tüzel kişileri tarafından kurulan ve işletilen, doğrudan veya dolaylı olarak kamuya veya üçüncü şahıslara hizmet veren, zemin, inşaat ve yapı malzemeleri ile ilgili hammadde veya mamul madde üzerinde ilgili standartlarına veya teknik şartnamelerine göre gözlemsel kontrol, ölçüm, muayene, kalibrasyon yapabilen ve diğer özelliklerini tespit eden Bakanlıktan izin almış kuruluşu,
  - n) Laboratuvar denetçisi: Laboratuvar tarafından gerçekleştirilen muayene ve deneylerin ilgili standartlara, deney talimatlarına uygun olarak yapılmasını, muayene ve deney sonuçlarının, laboratuvarın kalite sistemine uygun olarak tutulmasını sağlayan ve meslek odalarına üyeliği bulunan Bakanlıkça denetçi belgesi verilmiş mühendisi,
  - o) Laboratuvar denetimi: Laboratuvarın ilgili mevzuat hükümlerine uygun çalışıp çalışmadığının her türlü ani, planlı veya şikâyete bağlı olarak yerinde, sahada ve/veya uzaktan takip edilmesini,
  - ö) Laboratuvar izin belgesi: Laboratuvarın bağlı bulunduğu laboratuvar yetkilisi veya yetkilileri ile Bakanlık arasında yapılan sözleşme çerçevesinde, laboratuvarın yeterliğinin belirlenen teknik kritere uygunluğunu ve izin belgesi ekindeki kapsam çerçevesinde yapabileceği deneyleri gösteren belgeyi,
  - p) Laboratuvar izin simgesi: İzin belgesi almış laboratuvarlarca kapsam listesinde yer alan deneyler için düzenlenen deney raporları üzerinde kullanılan Bakanlık logosunu,
  - r) Laboratuvar izin onayı: Laboratuvar kapsam listesinde belirlenen deneylerin laboratuvarca yapılabileceğinin Bakanlık tarafından tanınması ve tescil edilmesini,
  - s) Laboratuvarlar arası deney karşılaştırmaları: Önceden tayin edilmiş şartlara göre iki veya daha çok laboratuvarla, aynı veya benzer maddeler veya malzemelere yönelik deneylerin organizasyonunun yapılması ve değerlendirmesini,
  - ş) Numune: Laboratuvar personeli tarafından alınan ve bütünü temsil eden örneği,
  - t) Numune alma elemanı: Zemin deneyleri ve sertleşmiş beton deneyleri hariç olmak üzere laboratuvarın kapsamındaki deneylere ilişkin Bakanlıktan eğitim almış en az lise mezunu kişiyi,
  - u) Numune toplama istasyonu: Laboratuvara bağlı olarak Bakanlıktan izin almak kaydı ile kurulan, taze beton numunelerinin toplanarak kür’e tabi tutulduğu tesisi,
  - ü) Merkez Yapı Denetim Komisyonu: Bakanlık personeli arasından, biri başkan olmak üzere Bakanlıkça görevlendirilecek toplam yedi üyeden oluşan komisyonu,
  - v) Taşeron laboratuvar: İlgili laboratuvar tarafından arasında sözleşme imzalanmak suretiyle belirlenen Bakanlıktan izin belgeli diğer laboratuvarı,
  - y) Teminat: Kanunla verilen görev ve sorumluluklarını eksiksiz yerine getirmelerini teminen kuruluşlardan laboratuvar izin belgesi verilmesi sürecinde alınan Tedavüldeki Türk Parası, Devlet İç Borçlanma Senedi, bu senetler yerine düzenlenen belgeler ve bankalar ve katılım bankaları tarafından verilen teminat mektuplarını,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Laboratuvarların Genel Özellikleri ve Uyulması Gereken Kurallar

Laboratuvar bölümleri ve asgari özellikleri

MADDE 5 – (1) Laboratuvarın faaliyet göstereceği ilde, analizlerin ve kullanılan cihazların gerektirdiği özel koşulları sağlamak üzere, en az 150 m² net alana sahip tam donanımlı bir tesis kurması zorunludur. Bu alan ilk kapsama ilave her deney için 2 m² arttırılır.

(2) Laboratuvar, verilen hizmetin niteliğine bağlı olarak idari ve laboratuvar hizmet bölümlerinden oluşur. İdari hizmet bölümünde en az; kayıtların muhafaza edildiği ve sorumlu personel tarafından kontrol edilen yangından korumalı arşiv alanı veya kilitlenebilir dolap, üç adet bilgisayar, iki adet yazıcı, bir adet fotokopi makinesi bulundurulur. Laboratuvar hizmet bölümlerinde; numune ile ilgili herhangi bir işlemin yapıldığı ve numunelerin teslim alındığı numune kabul kısmı, laboratuvarın çalışma konularına göre deney alanlarının, deney standardına uygun sıcaklık ve nem kontrolünün yapıldığı ve/veya havalandırma düzeninin sağlandığı kısımlar olur. Deney alanında laboratuvarın kapsamındaki deneylere ilişkin cihazların yer alması, bu cihazlar arasında en az bir metre boşluk bulunması ve cihazların bulunduğu bölüm ile kür havuzlarının bulunduğu bölümlerin ayrı olması gerekir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Laboratuvarların Çalışma Usul ve Esasları

Laboratuvar izin belgesi verilmesi

MADDE 6 –(1) Merkez Yapı Denetim Komisyonu, zemin ve/veya yapı malzemeleri ile ilgili hammadde veya mamul madde üzerinde ilgili standartlarına veya teknik şartnamelerine göre ölçüm, muayene, deney yapabilen ve bunların diğer özelliklerini tespit edebilen yeterli alet, teçhizat ve personele sahip olan laboratuvara Ek-1’de yer alan uygun izin belgesi ve kapsam listesi verir.

(2) Merkez Yapı Denetim Komisyonunca Kanunun uygulandığı her il için o ilde faaliyet gösterebilecek laboratuvar kuruluşu sayısı hesap edilir. Bu sayı her il için en az iki olmak üzere toplam denetlenen inşaat alanının 360.000 m²'ye bölünmesi ile elde edilen sonucun %10'u kadardır. Küsurlar bir üst sayıya tamamlanır. Laboratuvarın sözleşmesinin feshedilmesi veya belgesinin iptali nedeniyle ildeki laboratuvar sayısının eksilmesi halinde belirlenen sayıya tamamlamak üzere yedekte bekleyen kuruluşlar laboratuvar izin belgesi almak için sırasıyla davet edilir. Yedekte bekleyen kuruluş yoksa yeni kuruluşa izin belgesi verilir.

(3) Bu Yönetmelik kapsamındaki laboratuvarlar, üçüncü taraflara ait laboratuvarlardır. Yapı ruhsatı veren kurum ve kuruluşların laboratuvarlarında, yapı malzemesi üreten veya imal eden kuruluşların imal ettikleri malzemeleri test etmek üzere kurdukları laboratuvarlarda Kanunun ve bu Yönetmeliğin öngördüğü yapı denetimine ilişkin muayene ve deneyler yaptırılamaz.

(4) Laboratuvarlar şube açamazlar.

(5) Laboratuvarlarda yapı malzemesi kalite kontrolü için beton esas olmak üzere ilgili yapı malzemesi kalite kontrolü deneyleri konusunda en az üç yıl meslek içi ihtisas alanında laboratuvar denetçi belgesine sahip inşaat mühendisi ile en az iki deney yapan eleman istihdam edilir. Bu koşullara ilave olarak laboratuvarın kapsamında kimyasal deneylerin bulunması halinde ilgili yapı malzemesi kalite kontrolü deneyleri konusunda en az üç yıl meslek içi ihtisas alanında laboratuvar denetçi belgesine sahip kimya mühendisi de istihdam edilir. Laboratuvarlarda zemin deneyleri konusunda, en az üç yıl meslek içi ihtisas alanında laboratuvar denetçi belgesine sahip en az bir jeoloji mühendisi ile en az iki deney yapan eleman zorunlu olmak üzere denetçi belgesine sahip inşaat veya jeofizik mühendisi istihdam edilir. Laboratuvar, kapsamında yapı malzemesi ve zemin deneylerini birlikte yürütecek ise hem yapı malzemesi hem de zemin deneyleri konusunda bu maddede belirtilen denetçiler ve deney yapan elemanları birlikte istihdam etmek zorundadır. Laboratuvarlarda kalite yöneticisi bulundurmak zorunludur. Laboratuvar kalite yöneticisi olarak laboratuvar denetçi mühendisi veya deney yapan elemanı görevlendirilebileceği gibi ayrıca bir kalite yöneticisi de istihdam edilebilir. Laboratuvarlarda, yapı malzemeleri kapsamında olmak üzere, denetçi mühendisin sevk ve idaresi altında numune alma elemanı istihdam edilebilir.

(6) Laboratuvar izin belgesi alabilmek için kuruluşu temsile yetkili kişi tarafından, kuruluşun faaliyette bulunacağı ili belirtir Ek-2 Form-1 Müracaat Formu ile Bakanlığa başvuru yapılır ve ilk başvuruda aşağıdaki şartlar aranır:

- Kuruluş yetkililerinin noter tasdikli imza sirkülerine sahip olması.
- Kalite el kitabı ve eklerinin kontrollü örneklerinin (prosedürler, talimatlar, gerekli formlar ve deney rapor örnekleri) bulunması.
- Laboratuvar tesisinin ve cihazların ölçeklendirilmiş yerleşim planının bulunması.
- Laboratuvar cihaz listesi ve bunlara ilişkin son iki ay içerisinde düzenlenmiş kalibrasyon sertifikalarının bulunması.
- Kuruluşun Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yer alan faaliyet konularında; laboratuvar açmaya, deney yapmaya, rapor vermeye yetkili olduğuna ilişkin ibarelerin yer alması.
- Laboratuvarlarda çalışan bütün teknik elemanların görev yapacağı alana ilişkin diplomaya sahip olması.
- Laboratuvar denetçisi, deney yapan elemanlar ve numune alma elemanlarının çalıştığı kuruluş ile yaptığı, çalışma saatlerini, ücret, görev ve sorumluluklarını içeren sözleşmesinin bulunması.
- Laboratuvar denetçisi ve deney yapan elemanların noter tasdikli imza beyanına sahip olması.

ğ) Laboratuvarın, analizlerin ve kullanılan cihazların gerektirdiği özel koşulları sağlamak üzere, en az 150 m² net alana sahip olması.

(7) Müracaat eden laboratuvarın izin işlemlerini başlatmak üzere Bakanlık tarafından en geç iki hafta içinde değerlendirmeci görevlendirilir.

(8) Değerlendirmeci, laboratuvar tarafından sunulan müracaat formlarını inceleyerek bilgilerin doğruluğu ile kalite el kitabı ve eklerinin TS EN ISO/IEC 17025 standardına uygunluğunu inceler. Bu değerlendirmede eksikliği bulunan laboratuvarlara eksikleri bildirilir ve başvuru dosyası askıya alınır. Eksiklerini tamamlayan laboratuvarların değerlendirilmesine kaldığı yerden devam edilir. Eksikliği bulunmayan laboratuvarların mahalline Bakanlık Merkez Teşkilatı veya İl Müdürlüğüne oluşturulacak değerlendirme heyetince on iş günü içerisinde gidilerek değerlendirilme bulunur.

(9) Değerlendirme heyeti laboratuvar mahallinde, müracaat formlarında sunulan bilgilerin gerçekliğini ve bu Yönetmelikte aranan şartların mevcut olup olmadığını inceler. Değerlendirme heyetince laboratuvarlarda gerekli incelemelerin yapıldığına dair tutanak, kuruluş yetkilileri ile heyet tarafından imza altına alınır ve tutanağın bir sureti laboratuvara verilir. Heyet; bu tutanak ve değerlendirme raporu ile birlikte teminat alındı makbuzunun aslı gibidir yapılmış suretini ve değerlendirme heyetine onaylı yerleşim planını, laboratuvar kuruluşu adına kayıtlı veya kiralanmış üç adet aracı kira sözleşmesini veya araçların ruhsat fotokopilerini en geç on iş günü içerisinde Merkez Yapı Denetim Komisyonuna sunar.

(10) Merkez Yapı Denetim Komisyonu, hazırlanan heyet raporunun teslim edilmesinden sonra incelemesini tamamlayarak belge kullanma hakkının verilip verilmemesine karar verir.

(11) Laboratuvar, Merkez Yapı Denetim Komisyonunun aldığı kararın olumlu olması halinde Ek-3 Tıp Sözleşmenin imzalanması ile belge kullanma hakkını kazanır.

Numune toplama istasyonu izin belgesi verilmesi

MADDE 7 – (1) İzin belgesi laboratuvarın olmadığı illerde, diğer ilde faaliyet gösteren izin belgesi laboratuvarlar sahip oldukları kapsam listesinde yer alan deneyler için numune toplama istasyonu açabilirler. Ancak o ilde izin belgesi bir laboratuvarın açılması halinde diğer ilde faaliyet gösteren izin belgesi laboratuvarlar numune toplama istasyonunu kapatmak zorundadırlar.

(2) Laboratuvarlar, kapsam listesinde bulunması koşulu ile taze beton numunesi için aynı il sınırları içerisinde numune toplama istasyonu açabilirler.

(3) Numune toplama istasyonlarında, numune ile ilgili herhangi bir işlemin yapıldığı ve numunelerin teslim alındığı numune kabul kısmı ve/veya deney standardına uygun sıcaklık ve nem kontrolünün yapıldığı ve/veya havalandırma düzeninin sağlandığı kısımlar olur.

(4) Laboratuvar numune toplama izin belgesi alabilmek için kuruluşu temsile yetkili kişi tarafından, Ek-4'e uygun Numune Toplama İstasyonu Müracaat Formu ile faaliyet göstereceği ilin İl Yapı Denetim Komisyonuna başvuru yapılır ve ilk başvuruda aşağıdaki şartların sağlanması istenir:

- a) Numune toplama istasyonunda en az bir deney yapan eleman çalıştırması ve deney yapan elemanlar ile numune alma elemanlarının noter tasdikli imza beyannamesine sahip olması.
- b) Kalite el kitabı ve eklerinin kontrollü örneklerinin (prosedürler, talimatlar, gerekli formlar ve deney rapor örnekleri) bulunması.
- c) Numune toplama istasyonunun ölçeklendirilmiş yerleşim planının bulunması.
- ç) Numune toplama istasyonu cihaz listesi ve bunlara ilişkin son iki aylık Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK) tarafından akredite edilen bir kalibrasyon laboratuvarınca düzenlenen kalibrasyon sertifikalarının bulunması.
- d) Numune toplama istasyonunda çalışacak tüm deney yapan elemanların ve numune alma elemanlarının ilgili diplomaya sahip olması.
- e) Numune toplama istasyonunda çalışacak tüm deney yapan elemanların ve numune alma elemanlarının çalıştığı kuruluş ile yaptığı, çalışma saatlerini, ücret, görev ve sorumluluklarını içeren sözleşmesinin bulunması.

(5) İl Yapı Denetim Komisyonunca, laboratuvar tarafından kalite sisteminde, yönetim ve teknik şartlarda gerekli düzenlemelerin yapılması, istasyonda en az bir deney yapan eleman bulundurulması koşulu ile bir hafta içinde değerlendirme heyeti görevlendirilir.

(6) Değerlendirme heyeti, numune toplama istasyonunun mahallinde, laboratuvar tarafından sunulan müracaat formlarındaki bilgilerin gerçek olup olmadığını ve bu Yönetmelikte aranan şartların mevcut olup olmadığını inceler. Değerlendirme heyetince numune toplama istasyonunda gerekli incelemelerin yapıldığına dair tutanak, kuruluş yetkilileri ve heyet tarafından imza altına alınarak tutanağın bir sureti laboratuvara verilir. Heyet, bu tutanak, değerlendirme raporu ve değerlendirme heyetince onaylı yerleşim planını en geç beş iş günü içerisinde İl Yapı Denetim Komisyonuna sunar.

(7) Numune toplama istasyonu izin belgesi için İl Yapı Denetim Komisyonu, hazırlanan heyet raporunun teslim edilmesinden sonra incelemesini tamamlayarak belge kullanma hakkının verilip verilmemesine karar verir. Kararın olumlu olması halinde değerlendirme tutanağı, değerlendirme raporu, değerlendirme heyetince onaylı yerleşim planı ve İl Yapı Denetim Komisyon Kararı Bakanlığa gönderilerek laboratuvara sözleşme yapılmaksızın Ek-5'e uygun numune toplama istasyonu izin belgesi verilir.

Taşeron laboratuvar işlemleri

MADDE 8 –(1) Laboratuvarın, kişi ve kuruluşlara ait deney numunesi üzerindeki bazı deneyleri bir başka laboratuvara yaptırmaları halinde; bu deneylerin yapıldığı laboratuvar, Bakanlıktan izin belgeli olmalı ve yapılan deneyler de o laboratuvarın kapsam listesinde yer almalıdır.

(2) Laboratuvar, kapsam listesindeki deneylere ilişkin aynı il sınırları içerisinde yer alan yalnız bir laboratuvar ile taşeron sözleşmesi düzenler. Laboratuvarın bulunduğu ilde ilgili deneylere ilişkin kapsama sahip başka bir laboratuvarın bulunmaması halinde Valilik binası esas alınarak ilgili deneylere ilişkin kapsama sahip olan laboratuvarın yer aldığı en yakın ilde bulunan laboratuvar ile taşeron laboratuvar sözleşmesi düzenler.

(3) Laboratuvar, her yıl vize denetimi esnasında taşeron sözleşmesini İl Yapı Denetim Komisyonuna bildirir.

(4) Laboratuvarın belge iptali veya fesih veya askıda olması halinde laboratuvar tarafından alınmış numunelerin deneyleri taşeron laboratuvarda gerçekleştirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Laboratuvar Denetimleri, Görev ve Sorumluluklar

Laboratuvar denetimleri

MADDE 9 –(1) Laboratuvarlar, her yıl biri vizeye esas olmak üzere en az üç defa Merkez veya İl Yapı Denetim Komisyonunca veya bu komisyonlardan birinin görevlendirdiği elemanlarca denetlenir ve izin belgeleri her yıl vize ettirilir. Her üçüncü vizede Kanunun 8 inci maddesinin yirmi birinci fıkrasında belirtilen şartlar da aranır.

(2) Ara denetimler, biri vize denetimi olmak üzere değerlendirme heyetince yerinde ve/veya sahada gerçekleştirilebilir. Yerinde denetimlerde laboratuvarın bu Yönetmelik hükümlerine uygunluğu Ek-6 Form 3'e göre denetlenir.

(3) Ara denetimde laboratuvarın gerekli şartları taşımaması veya Kanunun 8 inci maddesinin yirmi birinci fıkrasında belirtilen şartları sağlamaması halinde laboratuvarın izin belgesi İl Yapı Denetim Komisyonunca askıya alınır.

(4) Kısmi değerlendirme, değerlendirme heyetince yerinde gerçekleştirilebilir. Laboratuvarda meydana gelen herhangi bir değişikliğin laboratuvarın deney yapma kabiliyetini nasıl etkilediği denetlenerek, İl Yapı Denetim Komisyonunca kapsam genişletme veya daralma kararı alınır.

(5) Laboratuvar kuruluşu, zayıf veya geliştirilecek yanlarının objektif olarak tespit edilmesi ve oluşabilecek problemlerin önüne geçilebilmesi için her yıl bir defa iç tetkik yaptırır. İç tetkikler TS EN ISO/IEC 17025 iç tetkik eğitimi almış kişiler tarafından gerçekleştirilir.

Laboratuvarların görev ve sorumlulukları

MADDE 10 –(1) Laboratuvar gerek ön değerlendirme sırasında gerekse kısmi ve ara denetimlerde, ilgili alanları açmak, değerlendirme heyetinin isteyeceği bütün bilgileri vermek ve çalışmalarında her türlü kolaylığı sağlamakla yükümlüdür.

(2) Laboratuvar, almış olduğu belgeyi bir başka laboratuvar için kullanamaz. Laboratuvarın belge kullanma hakkı hiçbir şahıs veya kuruluşa devredilemez.

(3) Laboratuvar, belge kapsamındaki deneyleri etkileyecek veya hükmü şahsiyeti ile ilgili meydana gelecek her değişikliği on beş iş günü içerisinde İl Yapı Denetim Komisyonuna bildirir ve bununla ilgili belgeleri gönderir.

(4) Laboratuvar, faaliyette bulunduğu adresten başka bir adrese taşınacağını taşınmadan en az on beş gün önce İl Yapı Denetim Komisyonuna bildirir ve yerinde yapılan değerlendirme neticesinde tutanakla laboratuvar izin belgesi askıya alınır ve bilahare İl Yapı Denetim Komisyonunca karara bağlanarak yazılı olarak laboratuvara bildirilir. Laboratuvarın taşınmasını müteakip yeni adresine ilişkin; Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi sureti, laboratuvarın ölçülendirilmiş yerleşim krokisi, taşınmaya bağlı kalibrasyon gerektiren cihaz ve ekipmanlara ait kalibrasyon sertifika örnekleri ile İl Yapı Denetim Komisyonuna başvurması halinde laboratuvarın yazılı başvuru tarihini takip eden on gün içerisinde Değerlendirme Heyeti görevlendirilir. Heyetin yapacağı değerlendirme sonucunun olumlu olması halinde İl Yapı Denetim Komisyonunca almamak karara istinaden laboratuvarın yeni adresindeki faaliyetine tekrar izin verilerek laboratuvar izin belgesi askıdan indirilir.

(5) Laboratuvar, herhangi bir nedenle deney faaliyetini bir müddet için durduracak ise talebini on beş gün öncesinden İl Yapı Denetim Komisyonuna bildirir ve İl Yapı Denetim Komisyonu kararına istinaden laboratuvar izin belgesi askıya alınır.

(6) Laboratuvar, belge kapsamında yer alan bir veya birkaç deney için kullandığı cihazın arızalanması, tadilat, taşınma ve benzeri durumlarda, bu deney veya deneyler için laboratuvar izin simgeli rapor düzenleyemez. Yapılan tamir, bakım, düzenleme ve benzeri çalışmaların tamamlandı İl Yapı Denetim Komisyonuna bildirilmesi ve yapılacak incelemeden olumlu netice alınması halinde, laboratuvar izin simgeli rapor yayımlamaya tekrar başlar.

(7) Laboratuvar, deney yapma kapasitesinin Merkez veya İl Yapı Denetim Komisyonu tarafından doğrulanmasının yapılabilmesi için gerekli iş birliğini sağlar. Doğrulama amacıyla, Merkez veya İl Yapı Denetim Komisyonunun ihtiyaç duyduğu deney numunelerini veya şahit numuneleri hazırlar, ambalajlar ve en geç on beş gün içerisinde Merkez veya İl Yapı Denetim Komisyonuna ulaşacak şekilde gönderir. Merkez veya İl Yapı Denetim Komisyonunun uygun bulacağı değerlendirme deney programına veya karşılaştırılmalı deney programına katılır.

(8) Laboratuvar, afet ve acil durum hallerinde Bakanlık tarafından verilen görevleri öncelikle yerine getirmekle mükelleftir.

(9) Laboratuvar, tüm deney raporlarını, kayıtları ve diğer verileri en az on beş sene müddetle muhafaza eder.

(10) Laboratuvar, izin belgesi ve kapsam listesini, cihazların kullanma talimatlarını ve uyarı işaretlerini laboratuvarın ve/veya cihazların rahat görülen yerlerine asar.

(11) Laboratuvar izin belgesinin geçerliliği; belge iptali veya tasfiye veya fesih nedeni ile sona erdiğinde laboratuvarın belge ile ilgili tüm kullanım haklarına son verilir.

(12) Laboratuvar hazırladığı bir deney raporunun Bakanlık veya başka bir kuruluşün ürün onayı anlamına gelmediğini yaptığı sözleşmelerde açıkça belirtir.

(13) Laboratuvar, tarafsızlığı ile teknik ve idari personelinin teknik kararları etkileyebilecek her türlü ticari, mali ve diğer baskılardan uzak çalıştığını beyan eder ve bununla ilgili düzenlemelere sahip olmak zorundadır. Laboratuvar, karar verme bağımsızlığına olan güveni ve deney çalışmalarını ile ilgili dürüstlüğüne tehlikeye atacak hiçbir faaliyet içine giremez. Bu hususla ilgili aşağıdaki şartlara uyar:

a) Beton, hazır beton, beton çelik çubuk ve benzeri yapı malzemesini üreten veya pazarlayan firmalar ile yapı denetim kuruluşları yapı denetimi amacıyla laboratuvar hizmetinde bulunamazlar, rapor veremezler. İzin belgeli laboratuvarlar, bu firmalara ait alet, cihaz ve personelden her ne sebeple olursa olsun faydalanamazlar.

b) Muayene, deney ve sonuçlarına laboratuvar çalışanları dışındaki kişi veya kuruluşların etkisini önler.

c) Deney çalışmalarında görev alan personelin ücretleri, yapılan deney sayısına veya bu deneyin sonuçlarına bağlı olamaz.

ç) Laboratuvarın diğer görev ve sorumluluklarından bağımsız olarak, bu Yönetmelik ve TS EN 17025 standardı kurallarının uygulanmasını ve daima takip edilmesini sağlamak için gerekli yetki ve sorumluluğa sahip, kalite yöneticisi atanır. Bu yönetici, laboratuvar politikası ve kaynaklar hakkında kararların alındığı en yüksek yönetim kademesine doğrudan ulaşabilir.

d) Laboratuvar müşterilerine ait gizli bilgilerin ve tescilli hakların korunmasını sağlayan, sonuçların elektronik olarak muhafaza edilmesini ve iletilmesini korumaya alan, yeterlilik, tarafsızlık, karar vermeyi güvence altına alan, politika ve prosedürlere sahip olmak zorundadır.

e) Kuruluşu ve yönetim yapısını, herhangi bir ana kuruluş içindeki yerini; kalite yönetimi, teknik faaliyetleri ve destek hizmetleri arasındaki ilişkileri tarif eder ve deney kalitesine doğrudan etkisi olan yönetme, uygulama ve doğrulama görevini yerine getiren bütün personelin sorumluluklarını, yetkilerini ve birbirleri ile olan ilişkilerini belirler.

(14) Kurum veya kişiler tarafından deney raporunun tamamının veya bir kısmının yanıltıcı bilgi ve reklam aracı olarak kullanılmamasını sağlar.

(15) Laboratuvar izin belgesi kullanılması ile ilgili olarak üçüncü şahıslar nezdinde bütün hukuki, mali ve teknik sorumluluk laboratuvara aittir.

Laboratuvarda görev alacak denetçi, teknik personelin deneyim ve çalışma esasları

MADDE 11 – (1) Laboratuvar denetçisi laboratuvarda gerçekleştirilen deneylere ilişkin raporları imzalar. Bir laboratuvarda bir veya daha fazla laboratuvar denetçisine Merkez veya İl Yapı Denetim Komisyonu tarafından imza yetkisi verilebilir.

(2) Laboratuvar, denetçinin laboratuvardan ayrılması veya vefatı halinde, bu değişikliği bir hafta içerisinde İl Yapı Denetim Komisyonuna bildirmekle yükümlüdür.

(3) Laboratuvar, denetçi değişikinde veya ikinci bir laboratuvar denetçisi çalıştırmak istediğinde, laboratuvarı temsile yetkili kişi tarafından İl Yapı Denetim Komisyonuna yazılı başvuru yapılmasını müteakip, on iş günü içerisinde Değerlendirme Heyeti görevlendirilir. Heyetin yapacağı değerlendirme sonucu olumlu olduğu takdirde denetçi, yerinde tutulan bir tutanakla laboratuvarın kapsam listesinde yer alan muayene ve deneylere ait raporları imzalamaya başlayabilir. Laboratuvar denetçisi değişiki için denetçi mühendis yetkilendirme kararı alınarak bilahare İl Yapı Denetim Komisyonu tarafından yazılı olarak laboratuvara bildirilir.

(4) İzin belgesi kapsam listesinde yer alan muayene ve deneyler için imza yetkisine sahip laboratuvar denetçilerinin tamamının laboratuvar ile ilişkilerinin kesilmesi halinde İl Yapı Denetim Komisyonu yeni bir imza yetkisine sahip laboratuvar denetçisi tayin edinceye kadar laboratuvarın izin belgesi askıya alınır ve bu süre içinde laboratuvar, Bakanlık simgesi taşıyan muayene ve deney raporlarını üçüncü şahıslara veremez.

(5) Denetçisi izne ayrılacak olan laboratuvar, izne ayrılacak olan denetçinin yerine, görev alacak laboratuvar denetçisini bir ay önceden İl Yapı Denetim Komisyonuna yazılı olarak bildirir. Son bir yıl içinde denetlenmiş olmak kaydı ile aynı ilde faaliyet gösteren laboratuvarların denetçileri, izne ayrılan denetçinin yerine izin süresince İl Yapı Denetim Komisyonu tarafından inceleme yapılmaksızın kapsam listesinde yer alan muayene ve deneyler için doğrudan yetkilendirilir.

(6) Laboratuvar denetçileri ve teknik elemanları, laboratuvarda çalıştıkları süre içerisinde kendi laboratuvarlarında idari görev alabilirler bunun dışında başkaca bir işte çalışamazlar.

(7) Laboratuvar kuruluşu idari personel değişikliği yaptığında; bir yazı ekinde değişikliği içeren Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi suretini, şirket müdürüne ait bilgi formunu ve yetkiliye ait noter tasdikli imza sirküsünü bu değişikliği içeren Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinin yayımlandığı tarihten itibaren on beş gün içerisinde İl Yapı Denetim Komisyonuna bildirir.

(8) Laboratuvar, ayrılan ve/veya yeni işe başlayan teknik personeli ve yeni işe başlayan teknik personelin sözleşmesini on iş günü içerisinde İl Yapı Denetim Komisyonuna bildirmek zorundadır.

(9) Denetçi belgesi;

a) Yapı malzemeleri laboratuvarlarında görev yapacak olanlar için "yapı malzemesi laboratuvar denetçisi",

b) Zemin laboratuvarlarında görev yapacak olanlar için "zemin laboratuvar denetçisi",

c) Kimyasal analiz yapacak yapı malzemeleri laboratuvarında görev yapacak olanlar için "kimya laboratuvar denetçisi", adıyla düzenlenir.

(10) Denetçi belgesi;

a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan,

b) İlgili sağlık kurum veya kuruluşunca, şantiyelerde iş görebileceklerine ilişkin olarak, görevini devamlı olarak yapmaya engel bir durumu olmadığı belirlenen,

c) İlgili meslek unvanına sahip ve bu meslek odasına kayıtlı olan,

ç) Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından adli sicil kaydı bulunmayan,

d) Mesleğinde fiilen en az beş yıl çalıştığına ilişkin olarak ilgili kurum ve kuruluşlardan alınacak belgeler ile gösteren,

e) Beş yıllık fiili meslek süresinin en az üç yılını ilgili alanda olmak üzere laboratuvarda çalışıldığına dair ilgili kurum ve kuruluşlardan alınacak belgeler ve yüksek öğretim kurumlarında görevli iken hazırlanan akademik konulara esas deney çalışmaları da dâhil olmak üzere, her yıla ait ilgili alanda en az üç deney raporunda deney yapan veya deney sorumlusu veya kontrol eden olarak görevli olduğunu gösteren, mühendislere verilir.

(11) Başvuru tarihi itibarıyla bir kamu kuruluşunda çalışmakta olan mühendislerin sahip oldukları mesleki deneyimleri, çalıştıkları mesleki ihtisas alanları ve çalışma süreleri belirtilecek şekilde görev yaptıkları kurumlardan alınacak belgeler ile belgelendirilir.

(12) Serbest olarak veya özel sektörde çalışan mühendislerin, mesleki deneyimleri ve çalışma süreleri, çalıştıkları özel kuruluşlardan alınan ve çalışma alanı ile ilgili kamu kurum ve kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarınca onaylanan belge ile belgelendirilir. Ayrıca özel kuruluşlarda yapılan çalışmalar ilgili sosyal güvenlik kurumundan teyit edilir.

(13) Verilen ya da yenilenen denetçi belgeleri beş yıl için geçerlidir. Bu sürenin sonunda vize edilmeyen denetçi belgesinin kullanımına izin verilmez. Denetçilerin Bakanlıkça belirlenen eğitimleri başarılı bir şekilde tamamlamaları şarttır.

Laboratuvar sözleşme feshi ve belge iptali

MADDE 12 –(1) Belge kullanma hakkını veren sözleşme, laboratuvarın talebi veya Merkez Yapı Denetim Komisyonunun teklifi üzerine Bakanlık kararı ile feshedilebilir.

(2) Laboratuvarın fesih talebinin bulunması halinde, noter kanalı ile fesih talebi İl Yapı Denetim Komisyonu ve Merkez Yapı Denetim Komisyonuna bildirilir.

(3) Laboratuvarın talebi ve/veya İl Yapı Denetim Komisyonu tarafından tespit edilen nedenler ile faaliyeti durdurularak askıya alınan laboratuvarın, faaliyetini durdurduğu tarihten itibaren 1 yıl içerisinde faaliyete geçmemesi halinde sözleşmesi Merkez Yapı Denetim Komisyonunun teklifi üzerine Bakanlıkça fesih edilir.

(4) Fesih kararları, Resmî Gazete’de ilan edilir. Laboratuvar, fesih kararının Resmî Gazete’de ilanından itibaren deney raporlarında laboratuvar izin simgesini kullanmaya son verir. Ayrıca yazışma, satış bağlantıları, ilan ve reklamlarında bu simgenin kullanımını durdurur. Laboratuvar, sözleşmeyle kendisine verilmiş her türlü belgeyi en geç on beş gün içerisinde il müdürlüğü aracılığı ile Merkez Yapı Denetim Komisyonuna iade eder.

(5) Laboratuvar, fesih veya belge iptali durumunda arşivinde muhafaza ettiği tüm deney raporlarının asıllarını ve taranmış dijital kopyalarını İl Yapı Denetim Komisyonuna teslim eder. Teslim alınan deney raporları 10 yıl muhafaza edilir.

(6) Bakanlık ile sözleşme akdetmeksizin belge kullanan veya belgesi iptal veya sözleşmesi fesih edildiği halde belge kullanmaya devam eden laboratuvar ilgilileri hakkında suç duyurusunda bulunulur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Laboratuvar Ücretleri ve Teminat Alınması

Ücret alınması

MADDE 13 – (1) Laboratuvarlardan belge verme ve yenileme aşamalarında her yıl Bakanlıkça belirlenen belge ücreti alınır.

(2) Laboratuvar, her sözleşme dönemi sonunda almış olduğu belgelerin yıllık vizesini, vize tarihinde veya bu tarihten önceki on gün içerisinde yaptırmak ve her yıl Bakanlıkça belirlenen vize ücretini ödemekle mükelleftir.

(3) Laboratuvar, bu Yönetmeliğe göre tahakkuk edecek giderleri fatura edilmesinden sonra en geç on beş gün içerisinde ödemekle yükümlüdür.

Teminat alınması, tutarı ve türü

MADDE 14 – (1) Bakanlıktan izin belgesi almak isteyen laboratuvar kuruluşlarından 125.000,00 TL tutarında teminat alınır.

(2) Teminat olarak kabul edilecek değerler;

a) Tedavüldeki Türk Parası,

b) Bankalar ve katılım bankaları tarafından verilen Ek-7’de yer alan Form-4’e uygun süresiz teminat mektupları,

c) Hazine ve Maliye Bakanlığınca ihraç edilen Devlet İç Borçlanma Senetleri ve bu senetler yerine düzenlenen belgelerdir.

(3) İlgili mevzuata göre Türkiye’de faaliyette bulunmasına izin verilen yabancı bankaların düzenleyecekleri süresiz teminat mektupları ile Türkiye dışında faaliyette bulunan banka veya benzeri kredi kuruluşlarının kontrgarantisi üzerine Türkiye’de faaliyette bulunan bankaların veya katılım bankalarının düzenleyecekleri süresiz teminat mektupları da teminat olarak kabul edilir.

(4) İkinci fıkranın (c) bendinde belirtilen senetler ve bu senetler yerine düzenlenen belgelerden nominal değere faiz dahil edilerek ihraç edilenler, anaparaya tekabül eden satış değeri üzerinden teminat olarak kabul edilir.

(5) Teminat mektupları dışındaki teminatlar Bakanlık birimlerinde teslim alınmaz. Bunların illerde defterdarlık muhasebe müdürlüklerine, ilçelerde mal müdürlüklerine yatırılması zorunludur.

(6) Teminatlar, teminat olarak kabul edilen diğer değerlerle değiştirilebilir.

(7) Her ne suretle olursa olsun, alınan teminatlar haczedilemez ve üzerine ihtiyati tedbir konulamaz.

(8) Teminat tutarları için evrakların eksiksiz sunulduğu tarih esastır. Her yıl için bir önceki yılın Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi esas alınarak Merkez Yapı Denetim Komisyonu tarafından güncellenir ve her yıl 1 Şubat tarihinden geçerli olmak üzere aynı tarihe kadar Resmî Gazete’de ilan edilir.

(9) Laboratuvar kuruluşlarından her üçüncü vize aşamasında, daha önce alınan teminat bedelleri ile vizeye ilişkin evrakların eksiksiz sunulduğu tarih için sekizinci fıkraya uyarınca güncellenen teminat bedeli arasında doğacak teminat farkı bu maddede belirlenen esaslar dahilinde alınır.

Teminatın iadesi ve irat kaydedilmesi

MADDE 15 –(1) Kanun uyarınca uygulanan idari yaptırımlar sonucunda Bakanlıktan aldığı izin belgesi iptal edilen laboratuvar kuruluşlarının verdikleri teminatlar 14 üncü maddenin sekizinci fıkrasına göre güncellenerek irat kaydedilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen haller dışında Bakanlıktan aldığı izin belgesinin iptalini talep eden veya 12 nci maddenin üçüncü fıkrası gereğince sözleşmesi feshedilen laboratuvar kuruluşlarının teminatları, ilgili Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerinin haklarında belge iptaline sebebiyet verecek herhangi bir inceleme olmadığına dair görüşü alınarak Merkez Yapı Denetim Komisyonunun teklifi üzerine Bakanlıkça iade edilir. Yapılacak inceleme sonucunda belge iptaline karar verilmesi halinde 14 üncü maddenin sekizinci fıkrasına göre güncellenerek teminatı irat kaydedilir.

ALTINCI BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

Faaliyeti devam eden laboratuvar kuruluşlarının asgari donanım yönünden eksiklerini tamamlaması

GEÇİCİ MADDE 1 (1) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce Bakanlıkça izin belgesi verilmiş olan laboratuvarlar, vize tarihine kadar 5 inci maddedeki şartları sağlar. Bu şartları vize tarihine kadar sağlayamayanlara ilave ücret alınmaksızın, 3 ay ek süre verilir ve mevcut vizeleri de bu süre zarfında geçerli sayılır.

Müktesep haklar

GEÇİCİ MADDE 2 (1) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce laboratuvar izin belgesi almaya hak kazananlar ile laboratuvar izin belgesi olan laboratuvar kuruluşlarının toplam sayısının, bu Yönetmeliğe göre belirlenecek sayıdan fazla olması halinde bu kuruluşların müktesep hakları saklıdır.

(2) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce Bakanlıkça laboratuvar denetçi belgesi verilmiş olan denetçilerin belgeleri geçerlidir.

(3) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce Bakanlıkça laboratuvar izin belgesi verilmiş laboratuvar şubelerinin müktesep hakları saklıdır.

Faaliyeti devam eden laboratuvar kuruluşlarının personel yönünden eksiklerini tamamlaması

GEÇİCİ MADDE 3 (1) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce Bakanlıkça izin belgesi verilmiş olan laboratuvarlar, 6 ncı maddenin beşinci fıkrasındaki şartları bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren 3 yıl içerisinde sağlar.

Teminat bedellerinin tamamlanması

GEÇİCİ MADDE 4 (1) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce yatırılan teminatlar laboratuvar tarafından ilk vize aşamasında 14 üncü maddede belirlenen bedele tamamlanır.

Askıda olan laboratuvarların durumu

GEÇİCİ MADDE 5 (1) 13/6/2018 tarihinden önce faaliyetini durduran ve/veya faaliyeti durdurulan laboratuvarlar, bu maddenin yayımı tarihinden itibaren 1 yıl içerisinde faaliyete geçmedikleri takdirde sözleşmeleri Merkez Yapı Denetim Komisyonunun teklifi üzerine Bakanlıkça feshedilir.

Yürürlük

MADDE 16 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 17 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre ve Şehircilik Bakanı yürütür.

[Ekleri için tıklayınız.](#)